

### **Список використаної літератури:**

1. П'ясецька-Устич С. В. Корупція в системі тіньових економічних відносин. *Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія Економічні науки*. 2017. Вип. 17. Ч. 3. С. 16–20.
2. Україна в Індексі сприйняття корупції-2020. URL: <http://cpi.ti-ukraine.org/#/>
3. Черниш О. М. Тіньова економіка: особливості та шляхи легалізації. *Ефективна економіка*. 2009. № 3. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=68>

**Ключові слова:** тіньова економіка, корупція, корупційні діяння, національна економіка, економічні відносини, запобігання корупції, національна безпека, економічна безпека.

**Ключевые слова:** теневая экономика, коррупция, коррупционные деяния, национальная экономика, экономические отношения, предотвращение коррупции, национальная безопасность, экономическая безопасность.

**Key words:** shadow economy, corruption, acts of corruption, national economy, economic relations, prevention of corruption, national security, economic security.

### **ВОЛЬВАК ОЛЕКСАНДР МИКОЛАЙОВИЧ**

*Національна академія Служби безпеки України,  
старший викладач*

## **СУЧАСНІ ІНТЕГРАЦІЙНІ ПРОЦЕСИ У СВІТОВІЙ ЕКОНОМІЦІ ТА ЇХНІЙ ВПЛИВ НА ЕКОНОМІЧНУ БЕЗПЕКУ УКРАЇНИ**

Із закінченням Другої світової війни та встановленні міжнародної системи безпеки через формування наддержавних інтеграційних утворень відбулись глобальні зміни, що призвели до переосмислення підходів до формування політики національної безпеки в т. ч. економічної безпеки держав, її безпекової будови та зовнішньої політики.

Ми спостерігаємо з одного боку посилення інтеграційних процесів у світовій економіці у всіх сферах суспільного буття, відбувається переоцінка системи ризиків для сучасної держави і, що найголовніше, ми є свідками все більшої прагматизації відносин між країнами, в основі яких домінують економічні чинники.

Україна, створюючи систему економічної безпеки, адаптовану на самперед до потреб українського суспільства та конкретних переваг та потенціалу нашої держави прагне брати активну участь в універсалізації регіональної, європейської та глобальної економічної інтеграції з метою відновлення втраченого місця у міжнародному розподілу праці.

Розвиток світової економіки свідчить про зростання її інтегрованості та цілісності за допомогою поглиблення спеціалізації та кооперації країн та господарюючих суб'єктів. Інтеграція постає, неминучим об'єктивно обумовленим процесом, що охоплює більшість сфер економічного життя у світі, та відбувається за своїми законами, загальними

принципами та цілями, з урахуванням різних підстав, умов та рівнів такої інтеграції.

На сьогодні ми можемо спостерігати за двома взаємовиключними особливостями інтеграційних процесів: глобалізацією світового господарства та одночасним національними протекціонізмом, який в останнє десятиріччя набув неабиякого впливу.

Перша тенденція супроводжується об'єднанням ринків капіталу, засобів виробництва та ринку праці з одночасною уніфікацією засобів та методів правового регулювання господарських правовідносин на глобальному ринку. Нажаль, країни, що розвиваються знаходяться на початковому етапі такої інтеграції, з одного боку, маючи деякі можливі напрямки інтеграції (природні ресурси, кваліфіковані трудові ресурси), а з другого відсутність стабільності та уніфікованості правового регулювання не дає можливості здійснювати взаємовигідну глобальну інтеграцію на глобальних ринках капіталів та фінансових послуг, це стосується також і України.

Крім того, збільшується частка ТНК у міждержавній господарській діяльності, за підтримки «материнських» країн в т.ч. і участі ТНК у корпоративному капіталі у країнах, що розвивається, що свідчить про поглиблення галузевої інтеграції на локальних рівнях без відповідного оформлення міждержавної інтеграції.

Друга тенденція проявляється у різноманітних заходах протекціоністської політики у міждержавних стосунках, введені торгівельних та митних обмежень, заборони імпорту/експорту окремих груп товарів, здійснення «торгівельних війн» та трансферу криз, з метою отримання конкурентних переваг на глобальних ринках товарів та послуг.

Стратегією національної безпеки України, яка затверджена Указом Президента України від 14.09.2020 року № 392/2020 (далі – Стратегія), як пріоритетними напрямками, зокрема:

- розвиток відносин зі Сполученими Штатами Америки, Сполученим Королівством Великої Британії і Північної Ірландії, Канадою, Федеративною Республікою Німеччина, Французькою Республікою, сусідніми та іншими державами, а також із міжнародними організаціями для забезпечення міжнародної безпеки та протидії спільним викликам і загрозам, мінімізації їх впливу на Україну;

- повна імплементація Угоди про асоціацію між Україною та модернізація її параметрів там, де необхідно;

- розвиток особливого партнерства з Організацією Північноатлантичного договору з метою набуття повноправного членства України в НАТО;

- сталий розвиток національної економіки та її інтеграція в європейський економічний простір [1].

Стратегія надає значну роль європейській інтеграції та співпраці із США, слід також, на нашу думку розширювати співпрацю із державами Азії, Африки та Латинської Америки, що дасть змогу диверсифікувати торговельно-економічні зв'язки та забезпечити сталий розвиток економіки України.

Також Стратегія наголошує, що обриси та тренди формування нової моделі цивілізаційного розвитку наразі не окреслені. Трансформуються міждержавні об'єднання та міжнародні організації, посилюється протекціонізм та тенденції до регіоналізму. Ситуація у світі та перспективи її розвитку характеризуються високим ступенем невизначеності і непередбачуваності [1].

Ми стоїмо на порозі зміни звичного світового порядку та зміни ціннісних орієнтирів суспільств, що безпосередньо відобразиться на вищих сферах економічної безпеки.

У своєму звіті «Come On!» Римський Клуб і його провідні експерти прийшли до однозначного висновку про неминучість корінної зміни парадигми розвитку нашої цивілізації. Жорстка критика капіталізму, неприйняття фінансових спекуляцій, відмова від матеріалізму і спрощеного розуміння світу, заклик до альтернативної економіки, «новому Просвітництва», духовно-моральному світогляду, єдиної планетарної гармонійної цивілізації – така нині порядок майбутнього розвитку світу, пропонує Римський Клуб [3, с. 6].

Наївний реалізм і матеріалізм неспроможні в філософському плані і просто невірні в науковому. В якості альтернативи члени Римського клубу розглядають візіонерські прозріння Грегорі Бейтсон, теорію аутопоеза Умберто Матурані і Франсіско Варела, «системне бачення життя» Фрітца Капри і П'єра Луїджі Луїзі, феноменологічну «біологію чуда» Андреаса Вебера. Погоджуючись з Капрі, вони знаходять можливим досягнення згоди між релігійними і науковими пошуками [4, с. 20–25].

В таких умовах з метою забезпечення економічної безпеки у час невизначеності та становлення ціннісних орієнтирів людства, вважаємо за необхідне при впровадженні на різних рівнях економіки міждержавної та міжгосподарської інтеграції (за межами України), проводити аналіз впливу таких інтеграційних процесів та економіку України, з урахуванням конкурентних переваг України у міжнародному розподілі праці та подальшому росту індексу щастя громадян України.

### ***Список використаної літератури:***

1. Указ Президента України від 14.09.2020 року № 392/2020 «Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 14 вересня 2020 року «Про Стратегію національної безпеки України».
2. von Weizsaecker, E., Wijkman, A. Come On! Capitalism, Short-termism, Population and the Destruction of the Planet. – Springer, 2018. С. 6, 20–25.

**Ключові слова:** глобальна економічна інтеграція, інтеграційні процеси, економічна безпека України, стратегія національної безпеки, сталий розвиток економіки.

**Ключевые слова:** глобальная экономическая интеграция, интеграционные процессы, экономическая безопасность Украины, стратегия национальной безопасности, стойкое развитие экономики.

**Key words:** global economic integration, integration processes, economic security of Ukraine, national security strategy, sustainable economic development.